

Významná novela právní úpravy týkající se datových schránek

Datová schránka jako dobrý sluha, nebo zlý pán?

Zřejmě i Vy datovou schránku máte a ať již napřímo Vy, či prostřednictvím třetích osob, tuto obsluhujete. Možná ji vnímáte jako efektivní nástroj k doručování písemností, možná ji považujete za nutné zlo.

Nehledě na to, jak na Vaši datovou schránku nahlížíte, je zapotřebí si dobře uvědomit, že datová schránka sice na straně jedné může být dobrým sluhou, na straně druhé zlým pánem. V našem zájmu samozřejmě je, aby datová schránka našim čtenářům přinášela pokud možno maximum svých možných výhod, nikoliv aby jim škodila, a právě proto jsme připravili tento krátký text.

Praktický příklad na úvod.

Zaslechli jste již někdy níže naznačený příběh?

Společnosti XY s.r.o., jakožto žalované, doručí Okresní soud L prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky rozsudek, jehož obsahem je jednak povinnost jmenované společnosti uhradit Společnosti YY, a.s., jakožto žalobkyni, částku ve výši 1.000.000 Kč s příslušenstvím, a dále zaplatit náhradu nákladů řízení ve výši částky 100.000 Kč k rukám právního zástupce žalobkyně, to vše do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

I když oprávnění zástupci (jednatelé) žalované společnosti XY s.r.o. budou mít (v lepším případě) vědomost o konaném řízení, popř. o vydaném rozhodnutí, mohou si možná mylně a naivně nalhávat, že datovou schránku žalované společnosti nepoužívají (popř. jen výjimečně, když posílají nějaké oficiálně lejtro na úřad), a že se jim tedy – nebudou-li datovou schránku řádně „vybírat“ – nemůže nic stát. Po uplynutí dalších pár týdnů či měsíců a doručení exekučních příkazů od žalobkyně pověřeného soudního exekutora se nestačí divit. Zjistí totiž, že opak je pravdou.

Zázrak, nebo právní fikce?

Vysvětlením je tzv. **fikce doručení** – tedy konstrukt, kdy se písemnost *ex lege* považuje za doručenou desátým dnem ode dne, kdy byla do datové schránky adresáta doručena. O právní fikci jde z prostého důvodu – **právo tímto „finguje“ určitou skutečnost, která nenastala** (tedy říká, že bylo doručeno, i když s písemností její adresát nebyl obeznámen – právě z důvodu, že si nevybral obsah datové schránky).

Např. soud ve výše naznačené věci doručí rozsudek žalované do datové schránky dne 1. 1. 2022. Žalovaná datovou schránku zásadně nevybírá. Desetidenní lhůta počně běžet dnem následujícím, tedy dnem 2. 1. 2022. Desátý den (fikce) nastane dne 11. 1. 2022. Tímto dnem se považuje předmětný rozsudek za doručení, což má samozřejmě vliv na zahájení běhu lhůty pro podání odvolání, jejímž uplynutím následně nastane jak právní moc, tak vykonatelnost předmětného rozsudku. Následně může přijít žalobkyně s tímto exekučním titulem za soudním exekutorem a dlužnou pohledávku po svém „soupeři“ exekučně vymáhat.

Co se tedy nově mění?

Říkáte si možná, ano, tento mechanismus je v právním řádu České republiky již celou řadu let, a je nám tak důvěrně znám. Co má být tedy onou „novinkou“?

Máte pravdu, že výše naznačené představuje to, co zde platilo jak před 1. 1. 2022 a co platí nadále i po něm.

Tím zásadním (a novým) je to, **MEZI JAKÝMI SUBJEKTY se fikce doručení:**

- a) **uplatňovala do 31. 12. 2021; a**
- b) **nově uplatní ode dne 1. 1. 2022.**

Doposud se fikce doručení uplatňovala výhradně **mezi orgány veřejné moci** – typicky soudy (jakožto odesílateli na straně jedné) **a soukromými subjekty** – fyzickými osobami, podnikajícími fyzickými osobami a právníckými osobami (jakožto adresáty na straně druhé).

Nově (s účinností ode dne 1. 1. 2022) se fikce doručení uplatní i mezi soukromými osobami (uvedenými výše) navzájem.

Lze proto doporučit, abyste nejen pravidelně vybírali datovou schránku (ať již přímo Vy či osoby k tomu pověřené), ale abyste současně datovým zprávám věnovali i patřičnou pozornost, neboť se jen stěží vyhnete důsledkům doručení těchto zpráv. A to nejen těch zaslanych od orgánů veřejné moci, ale i např. od Vašich obchodních partnerů. Je zřejmé, že Vám Váš obchodní partner s největší pravděpodobností nebude doručovat písemnosti, jež by svou povahou, riziky a „nebezpečím“ mohly odpovídat (co se svých důsledků týče) zmiňovaným soudním rozhodnutím. Navzdory tomu sdílíme názor, že není radno tyto zprávy podceňovat. Ryze z praktického hlediska se bude nejčastěji jednat o předžalobní upomínky či jakákoli jiná právní jednání (např. doručování odstoupení od smlouvy či jejího vypovězení). Může se jednat i o situace, kdy je splatnost faktur vázána na jejich doručení – právě prostřednictvím datové schránky protistrana nově a prokazatelně docílí jejich doručení.

A právě v těch případech, které si sami vyhodnotíte jako podezřelé či jakkoli jinak rizikové, Vám nemůžeme doporučit nic jiného, než co nejdříve vyhledat potřebnou právní pomoc.

Rada na závěr...

To nejmenší, co můžete udělat, je mít pravidelný přehled o obsahu své datové schránky. Tak jednoduché to je...

Tým advokátní kanceláře Juráš a partneři, advokátní kancelář v.o.s.